

Sygn. akt I C 1370/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Maria Kruźlak

Protokolant Maja Foremny

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 stycznia 2017 roku w Ś.

sprawy z powództwa J. C.

przeciwko A. M.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda J. C. na rzecz pozwanej A. M. kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1370/15

UZASADNIENIE

Powód J. C. w pozwie skierowanym przeciwko A. M. domagał się zasądzenia od pozwanej kwoty 20.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 11 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu podał, że w połowie stycznia 2012 roku pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy pożyczki na kwotę 20.000 zł. Pozwana jako wnuczka powoda zwróciła się do niego o pożyczanie jej brakującej sumy 20.000 zł na zakup samochodu F. (...) z 2008 roku. Pozwana zaproponowała, że zabezpieczeniem zwrotu pożyczki będzie wpisanie powoda jako współwłaściciela. Pozwana zapewniała, że pożyczona kwota stanowi połowę wartości pojazdu. Pod koniec 2014 roku powód dowiedział się z dokumentów uzyskanych w Starostwie Powiatowym, że na podstawie umowy darowizny jego udział pojeździe stał się własnością męża pozwanej. Powód nie składał podpisu pod umową sprzedaży, na podstawie której nabył pojazd został nabyty ani pod umową darowizny. Powód zawiadomił Prokuraturę Rejonową w Świdnicy o możliwości popełnienia przestępstwa sfalszowania podpisu.

Powód poczuł się oszukany, więc wypowiedział pozwanej umowę pożyczki pismem z dnia 25 lutego 2015 roku, doręczonym pozwanej w dniu 27 lutego 2015 roku. Wezwał ją do zwrotu pożyczki w terminie 6 tygodni.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa. Zaprzeczyła, by pożyczyła od powoda środki finansowe na zakup samochodu, gdyż miała wraz z mężem pieniądze pochodzące z zarobków, prezentów ślubnych. Matka pozwanej od wielu lat mieszka i pracuje za granicą, w razie potrzeby pozwana zwróciłaby się do niej o pomoc finansową. Powód figurował jako współwłaściciel wyłącznie z jego inicjatywy. Twierdził, że umożliwi to pozwanej skorzystanie ze zniżek w ubezpieczeniu pojazdu, które mu przysługiwały. Pozwana jako wnuczka powoda przystała na taką propozycję.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Bezspornym jest, że pozwana A. M. jest wnuczką powoda J. C. i jego żony M. C.. Jej matka I. K., mieszkająca na stałe w Szwajcarii, jest córką powoda i M. C..

Pozwana zawarła związek małżeński z S. M. w sierpniu 2011 roku. Na weselu otrzymali m.in. prezenty w formie pieniędzy. Od września 2011 roku nosili się z zamiarem zakupu samochodu. Znaleźli ofertę sprzedaży auta sprowadzonego zza granicy za kwotę 26.000 zł. Mieli wcześniej pojazdy, które nie były ubezpieczone w zakresie auto – casco z powodu ich wieku. Nabywany samochód był czteroletni, stąd pozwana i jej mąż chcieli ubezpieczyć go w pełnym zakresie. Powód zaproponował, żeby wpisać go jako współwłaściciela, co pozwoli skorzystać z przysługujących mu zniżek w ubezpieczeniu.

Dowód: zeznania pozwanej – k. 72, zeznania świadka S. M. – k. 91

Umowa została zawarta w dniu 20 stycznia 2012 roku. Zbywcą był P. R. zamieszkujący w B.. Nabywcami ujawnionymi w umowie był S. M. – mąż pozwanej i powód J. C.. Przedmiotem umowy był samochód F. (...), cenę uzgodniono na 5900 EUR, co stanowiło równowartość 26.000 zł. Za zgodą powoda pozwana podpisała się na umowie imieniem i nazwiskiem powoda.

Dowód: zeznania pozwanej – k. 72, umowa – k. 19

Powód nie był obecny przy zawarciu umowy. Mąż pozwanej otrzymał od pośrednika egzemplarz umowy podpisany już przez sprzedawcę. Odebrał też od pośrednika auto. W tym samym dniu, jeszcze przed podpisaniem dokumentów i zapłatą ceny, pojechał pochwalić się zakupem powodowi. Następnego dnia S. M. zapłacił pośrednikowi należność za kupiony pojazd, a po około 2 tygodniach dokonał rejestracji.

Dowód: zeznania świadka S. M. – k. 92

Środki na zakup pojazdu pochodziły z rachunku prowadzonego na nazwisko pozwanej w (...). Na dzień 31 grudnia 2011 roku pozwana miała na tym rachunku kwotę 47.079,12 zł, zaś na dzień 31 stycznia 2012 roku była na nim suma 18.671,84 zł. Różnica została przeznaczona na zapłatę ceny za samochód oraz na opłaty związane z rejestracją.

Dowód: zeznania pozwanej k. 72 (36 min), k. 274, historia rachunku – k. 135 - 136

Samochód został ubezpieczony w (...) SA na kwotę 28.900 zł przy zastosowaniu zniżki w zakresie AC w wysokości 60%.

Dowód: polisa – k. 129 – 131

W dniu 4 sierpnia 2010 roku powód złożył zamówienie na zakup nowego samochodu S. (...) za cenę 109.700 zł. Zakupił zamówiony pojazd w dniu 23 września 2010 roku. Zapłaty kwoty 100.650 zł zgodnie z treścią faktury miał dokonać przelewem.

Dowód: zamówienie z załącznikiem – k. 148 – 149, faktura – k. 165 - 166

Powód miał w 2010 roku wspólne lokaty z M. C. w (...) S.A. Oddział w Ś.. Pierwsza lokata została założona w dniu 11 lutego 2010 roku poprzez wpłatę 135.000 zł. Lokata zlikwidowana została w dniu 21 września 2010 roku. Druga lokata została założona w tym samym dniu. Wpłata obejmowała kwotę 18.000 zł. Zlikwidowano ją w dniu 12 lutego 2013 roku, wypłacona kwota to 18.710 zł. Trzecią lokatę założono w dniu 21 września 2010 roku poprzez wpłatę 55.000 zł. Zlikwidowano ją w dniu 2 października 2012 roku.

Dowód: historia rachunku – k. 86 – 88

I. K. mieszka i pracuje w Szwajcarii. Pozwana za jej zgodą mieszkała ze swoją rodziną w jej lokalu znajdującym się w Ś.. Pozwana kupiła później wraz mężem inne mieszkanie, a część środków na zakup pochodziła m.in. z darowizny od powoda. Pozwana wynajęła mieszkanie matki i pobiera czynsz, składając go na rachunku bankowym I. K., do którego ma za jej zgodą dostęp. W razie potrzeby może korzystać ze znajdujących się tam środków.

Dowód: zeznania świadka I. K. – k. 139 - 140, zeznania świadka S. M. – k. 92

W lipcu 2014 roku pozwana z dzieckiem i żoną powoda pojechały samochodem do Szwajcarii, do matki pozwanej, a córki powoda. Babcia pozwanej miała pomóc w opiece nad dzieckiem w czasie podróży. M. C. opiekowała się swoim prawnukiem odkąd ten miał kilka miesięcy. W czasie pobytu w Szwajcarii doszło do poważnego konfliktu na tle wychowania dziecka pozwanej. M. C. wróciła szybko samolotem, pozwana została do sierpnia. M. C. podjęła bezskuteczną próbę naprawienia relacji z pozwaną. Do spotkania zakończonego awanturą i wyzwiskami doszło we wrześniu 2014 roku w domu teściów pozwanej.

Dowód: zeznania pozwanej – k. 72, zeznania świadka M. C. – k. 89v (17 min), k. 90 (21 min), zeznania świadka S. M. – k. 92 (1 godz. 29 min)

W dniu 17 września 2014 roku pozwana przedłożyła w Starostwie Powiatowym umowę darowizny z dnia 12 września 2014 roku. Przedmiotem był udział wynoszący 50% w samochodzie F. (...) a należący do J. C., który to udział został darowany S. M.. Powód nie wiedział o powyższej umowie. Podpis darczyńcy J. C. został faktycznie złożony przez pozwaną.

Dowód: umowa darowizny – k. 20, zeznania pozwanej – k. 72 - 73

W dniu 14 stycznia 2015 roku powód sporządził list opatrzoney nagłówkiem (...), w którym pisze, że liczy na polepszenie stosunków z adresatką z uwagi na wszystko co on i babcia zrobili dla niej. Opisuje, że kwota 20.000 zł na samochód była „zawieszona”, bo powód był wpisany w dowodzie jako drugi właściciel, a kwota 80.000 zł pożyczona na mieszkanie miała być zwrócona bez odsetek do kwietnia 2015 roku. W piśmie zarzucał też przywłaszczenie kwoty z należnego powodowi odszkodowania. Wyrażając rozczarowanie zachowaniem adresatki i żal z powodu pogorszenia stosunków rodzinnych, przypomina o oczekiwaniu na zwrot pieniędzy.

Dowód: list – k. 17

Ze Starostwa Powiatowego w Ś. powód otrzymał na swoją prośbę wraz z pismem z dnia 27 listopada 2014 roku kopię umowy sprzedaży samochodu F. (...) z dnia 20 stycznia 2012 roku, zarejestrowanej w Starostwie w dniu 3 lutego 2012 roku. Druga kopia doręczona powodowi dotyczyła umowy darowizny z dnia 12 września 2014 roku. Z dokumentu wynikało, że udział powoda w pojeździe został przeniesiony na męża pozwanej – S. M..

Dowód: pismo do powoda – k. 18, umowa sprzedaży – k. 19, umowa darowizny – k. 20

Powód pismem z dnia 23 lutego 2015 roku złożył do Prokuratury Rejonowej w Świdnicy zawiadomienie o popełnieniu przez pozwaną przestępstwa polegającego na podrobieniu jego podpisu na umowie darowizny.

Dowód: zawiadomienie – k. 21- 23

Wyrokiem z dnia 27 lipca 2016 roku Sąd Rejonowy w Świdnicy warunkowo umorzył na okres jednego roku postępowanie wobec pozwanej A. M. oskarżonej o podrobienie w celu użycia za autentyczny podpisu J. C. na umowie sprzedaży pojazdu F., na pełnomocnictwie udzielonym A. J. i umowie darowizny.

Dowód: wyrok w sprawie II K (...) Sądu Rejonowego w Świdnicy

Pismem z dnia 25 lutego 2015 roku skierowanym do A. M. powód wypowiedział umowę pożyczki na kwotę 20.000 zł.

Dowód: pismo z dowodem nadania – k. 25 - 26

Postanowieniem z dnia 25 marca 2016 roku umorzono dochodzenie przeciwko pozwanej i jej mężowi o doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez powoda oraz o przywłaszczenie mienia pożyczonego.

Dowód: postanowienie – k. 181 – 182

Powód i jego żona są emerytami od blisko 10 lat. Żyją skromnie, oszczędzają, odkładają co miesiąc 600 – 700 zł.

Dowód: zeznania powoda – k. 71 – 72, zeznania świadka M. C. – k. 89 –90

Sąd zważył

Jak wynika z twierdzeń pozwu oraz zeznań powoda i jego żony M. C., powód miał udzielić w styczniu 2012 roku pozwanej, a swojej wnuczce, A. M. pożyczki w kwocie 20.000 zł na zakup samochodu marki F. (...). Kwota stanowić miała 1/2 wartości pojazdu. Pochodziła z oszczędności powoda i jego żony przechowywanych w domu. Strony nie sporządziły umowy na piśmie, świadkiem wręczenia pieniędzy miała być żona powoda. Terminu zwrotu pieniędzy strony nie określiły, natomiast zabezpieczeniem zwrotu pożyczki miało być wpisanie powoda jako współwłaściciela pojazdu. Powód miał się na to zgodzić, choć na umowie podpisu nie złożył. Dowodem niekwestionowanym przez strony jest dokument umowy sprzedaży, na którym widnieje nazwisko powoda wpisane przez pozwaną. Fakt podrobienia przez nią podpisu został przyznany w postępowaniu karnym, wskutek czego postępowanie wobec pozwanej warunkowo umorzono.

Twierdzeniom powoda co do pożyczki pozwana przeczy, wywodząc, że miała środki na zakup samochodu. Na tę okoliczność przedstawiła dowód w postaci historii rachunku.

Umowę, na którą powołuje się powód określają przepisy kodeksu cywilnego, bowiem jej domniemanymi stronami były osoby fizyczne.

Zgodnie z przepisem art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Natomiast § 2 tegoż przepisu w brzmieniu obowiązującym w styczniu 2012 roku stanowił, że umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Pozwana zarzucała, że z braku dowodu zawarcia umowy na piśmie, przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność jej zawarcia jest niedopuszczalne w świetle powołanego wyżej przepisu.

Zgodnie z przepisem art. 74 § 1 k.c. w brzmieniu z daty umowy zastrzeżenie formy pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej bez rygору nieważności ma ten skutek, że w razie niezachowania zastrzeżonej formy nie jest w sporze dopuszczalny dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności. Przepisu tego nie stosuje się, gdy zachowanie formy pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej jest zastrzeżone jedynie dla wywołania określonych skutków czynności prawnej. Wyjątek od tej reguły zawiera m.in. § 2 tegoż art. 74 k.c., który stanowi, że jednakże mimo niezachowania formy pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej przewidzianej dla celów dowodowych dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron jest dopuszczalny, jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę, żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą albo fakt dokonania czynności prawnej jest uprawdopodobniony za pomocą dokumentu.

Takim dowodem na piśmie, który mógł uprawdopodobnić fakt zawarcia umowy pożyczki jest umowa sprzedaży pojazdu, która w okolicznościach podanych przez powoda mogła stanowić dowód, że powód miał udział we własności pojazdu, a udział ten mógł wynikać z jego wkładu finansowego.

Powód ponadto przedłożył dowody na piśmie w postaci listu do pozwanej, wezwania do zapłaty. Nie bez znaczenia przy tym jest fakt, że strony są blisko spokrewnione, a do lata 2014 roku relacje między nimi były bardzo serdeczne.

Z powyższych względów dopuszczono dowód z zeznań stron oraz świadków przez nie wskazanych na okoliczność faktu zawarcia umowy i jej treści.

Stosownie do art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie potwierdziło zasadności żądania pozwu, poddając w wątpliwość twierdzenia powoda co do faktu i okoliczności udzielenia pożyczki, co do warunków umowy obejmujących termin i zasady zwrotu tej pożyczki.

W szczególności, w kontekście spójnych i wiarygodnych zeznań pozwanej, jej matki i męża, pozostających w logicznym związku ze złożonymi dokumentami nie mogą być uznane za wiarygodne zeznania powoda i jego żony M. C..

Budzi wątpliwość fakt przechowywania przez powoda w domu sumy 20.000 zł. Jak można wywieść z przedłożonej historii rachunku powoda w (...) S.A., powód z żoną gromadził oszczędności w banku. Skoro w lutym 2010 roku złożył na lokatę kwotę 18.000 zł, to trudno zrozumieć, dlaczego nie postąpił analogicznie z kwotą 20.000 zł, szczególnie gdy sam twierdzi, że źródłem jego oszczędności są także odsetki bankowe od lokowanych kwot. Zarówno on jak i jego żona są emerytami, żyją skromnie, oszczędzają. Trudno to pogodzić z twierdzeniem, że na bieżące potrzeby przechowują w domu 20.000 zł. Ze złożonej do akt historii rachunku powoda wynika ponadto, że tylko jedna lokata była zlikwidowana przed zakupem samochodu przez pozwaną. Było to jednak w dniu 21 września 2010 roku, a więc co najmniej 3 miesiące przed datą umowy, powoływanej w pozwie. Natomiast w dniu 23 września 2010 roku powód nabył za gotówkę samochód wart ponad 100.000 zł. Należy więc przypuszczać, że to raczej na ten cel przeznaczona została znaczna część środków pochodzących z likwidacji tej lokaty. Wprawdzie w tym samym dniu powód ponownie ulokował sumę 55.000 zł, ale okoliczność ta dowodzi tylko tego, że powód gromadził środki na rachunkach i lokatach, że być może dysponował jeszcze innymi rachunkami, o których nie wspomniał. W żadnym razie nie można z przedłożonych wyciągów wywieść wniosku, że wypłacone w dniu 21 września 2010 roku pieniądze zostały przekazane pozwanej w styczniu 2011 roku.

Pozwana przedłożyła natomiast historię rachunku, z której wynika, że w okresie pomiędzy 31 grudnia 2010 roku a 31 stycznia 2011 roku suma znajdująca się na jej koncie uległa zmniejszeniu o blisko 30.000 zł. Pozostaje to w korelacji z datą zawarcia umowy i kwotą potrzebną na zakup samochodu. Wprawdzie istnieją niewielkie rozbieżności co do wskazywanej przez pozwaną i jej męża ceny kupna, jednak można je przypisać faktowi, że w umowie sprzedaży podano cenę w EURO. Pozwana zeznała, że musieli ponieść jeszcze inne opłaty wynikające z rejestracji samochodu sprowadzonego z zagranicy. W konsekwencji cena nabycia zamknęła się dla pozwanej i jej męża sumą 28.000 zł, którą to sumę podała pozwana na ostatniej rozprawie. Pozostaje to w związku z wartością pojazdu wskazaną w polisie. Brak natomiast potwierdzenia zeznań powoda, który wartość pojazdu określał na kwotę 40.000 zł. Brak rozeznania powoda co do ceny zakupu jest o tyle niezrozumiały, że według powoda udział we własności pojazdu miał być zabezpieczeniem zwrotu pożyczki.

Pozwana podała, z jakiego powodu fikcyjnie ujawniła powoda jako współwłaściciela pojazdu, podrabiając przy tym jego podpis na umowie sprzedaży. Czyn ten, jakkolwiek sprzeczny z prawem i naganny w sensie moralnym, nie może przesądzić o podważeniu wiarygodności pozwanej co do tego, że nie pożyczyła kwoty 20.000 zł od powoda. Pozwana przyznała fakt podrobienia podpisu, podając motywy takiego postępowania.

Powód twierdził, że zgodził się na wpisanie go jako współwłaściciela samochodu F. (...), ale okoliczność ta, jak się wydaje, pozostawała dla niego bez znaczenia. Nie podjął żadnych czynności świadczących o zainteresowaniu faktem zabezpieczenia zwrotu pożyczki, nie widział umowy, dowodu rejestracyjnego, przede wszystkim zaś nie złożył podpisu. W konsekwencji można uznać, że równie dobrze pozwana mogła nie wpisać powoda jako współwłaściciela auta, a jego punktu widzenia nic by to nie zmieniło. Toteż powoływanie się na ten fakt jako dowód istnienia pożyczki wydaje się raczej próbą wykorzystania go w celu udowodnienia nieistniejącej umowy. Pomija przy tym powód faktyczną motywację pozwanej, jaka nią kierowała przy podrabianiu podpisu powoda. Tylko takie uzasadnienie działań pozwanej tłumaczy kompletny brak zainteresowania powoda. Za udowodnione bowiem należy uznać twierdzenie pozwanej, że wyłączną przyczyną wpisania powoda jako właściciela pojazdu oraz podrobienia jego podpisu na umowie była chęć skorzystania z przysługujących mu zniżek za bezwypadkową jazdę w zakładzie ubezpieczeń.

Powód składał wiele wniosków dowodowych zmierzających do wykazania, że pozwana nie miała wystarczających dochodów na zakup pojazdu, że nie miała środków na rachunkach bankowych, że wreszcie nie mogła zgromadzić

środków z prezentów weselnych w szczególności, że sporą część otrzymanej z tej okazji kwoty miała przeznaczyć na podróż poślubną do Tunezji. Takie twierdzenia, nawet jeśli pozwana nie przedstawiła dowodów na ich obalenie, nie mogą stanowić podstawy do uznania prawdziwości twierdzeń powoda. W istocie bowiem powód nie wykazał faktu udzielenia pożyczki, nie przerzucił więc ciężaru dowodu na pozwaną. Dopiero wykazanie faktu zawarcia umowy, jej warunków, nakładałoby na pozwaną obowiązek wykazania dowodami okoliczności przeciwnych. Mimo tego pozwana w sposób logiczny i konsekwentny dowodziła, że nie pożyczyła od powoda kwoty 20.000 zł i fakt ten należy uznać za udowodniony.

Zgodnie z art. 104 prawa bankowego, bank i osoby w nim zatrudnione są zobowiązane zachować tajemnicę bankową. Przepis art. 105 i następane prawa bankowego zawierają wymienione taksatywnie przypadki zwolnienia z obowiązku zachowania tej tajemnicy. Nie wynika z nich jednak, by w sprawie o zapłatę bank miał obowiązek udzielenia informacji o operacjach na kontach bankowych stron. Stąd wszelkie wnioski w tym zakresie podlegały oddaleniu. Uwzględniono natomiast wnioski o dopuszczenie dowodów z dokumentów bankowych złożonych przez strony.

Nie tracąc z pola widzenia tła niniejszej sprawy, w szczególności konfliktu między pozwaną, a żoną powoda, nie wykluczając prawdopodobnego poczucia goryczy u powoda i jego żony wywołanego faktem, że M. C. opiekowała się przez około 1,5 roku dzieckiem pozwanej, a ta okazała się w jej mniemaniu niewdzięczną, sąd, mając na uwadze powołane przepisy, w oparciu o przedstawione dowody, uznał roszczenie powoda za pozbawione podstaw i oddalił powództwo.

Rozstrzygnięcie o kosztach oparto na przepisie art. 98 k.p.c. Stosownie do wyniku procesu kosztami w całości obciążono powoda.